

Sadržaj

Uvod	5
1 Uvod u statistički proces i njegove rezultate – Metodologija istraživanja	5
2 Relevantnost	10
2.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa raspoloživih statistika (R1)	10
3 Tačnost	10
3.1.1 Greška uzorkovanja – Pokazatelj kvaliteta i učinka - Koeficijent varijacije (A1).....	10
3.1.2 Objašnjenja.....	11
3.1.3 Aktivnosti za smanjenje grešaka uzorkovanja.....	11
3.2 Neuzoračke greške	11
3.2.1.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa prekomjernog obuhvata (A2).....	11
3.2.1.2 Greška nedovoljnog obuhvata	11
3.2.1.3 Mjere za smanjenje grešaka obuhvata	11
3.2.2 Greške mjerenja.....	11
3.2.2.1 Kontrole za otkrivanje grešaka mjerenja	11
3.2.2.2 Razlozi za nastanak grešaka mjerenja	11
3.2.2.4 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa editovanja/uređivanja podataka (A3)	12
3.2.2.5 Mjere za smanjenje broja grešaka mjerenja	12
3.2.3 Greške neodgovora	12
3.2.3.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa neodziva/neodgovora izvještajne jedinice(A4) ...	12
3.2.3.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa neodziva/neodgovora varijable (A5)	12
3.2.3.4 Postupci za smanjenje stope neodgovora	12
3.2.3.5 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa imputiranih podataka (A6).....	12
3.2.3.7 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Prosječna veličina revizije (A8).....	13
4 Pravovremenost i tačnost objave.....	13
4.1 Pravovremenost objave	13
4.1.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Pravovremenost prvih rezultata (T1)	13
4.2 Tačnost objave objave	13
5 Dostupnost i jasnoća	14
5.1 Dostupnost.....	14
5.1.1 Kanali diseminacije	14
5.1.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa korištenih kanala diseminacije (AC1)	14
5.1.3 Načini diseminacije	14
5.1.4 Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa korištenih načina diseminacije (AC2)	15
5.1.5 Pokazatelj kvaliteta i učinka – Broj pristupa on-line bazi podataka (AC3).....	15
5.2 Jasnoća.....	15
5.2.1 Printane publikacije i internetska objava	15
5.2.1.1 Diseminirani rezultati	15
5.2.1.2 Nivo (detaljnost) diseminacije.....	15
5.2.1.3 Metapodaci.....	15
5.2.1.4 Mjere za poboljšanje jasnoće diseminiranih rezultata	16
5.2.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa kompletnosti meta podataka (AC4)	16
6 Uporedivost i skladnost	16
6.1 Vremenska uporedivost.....	16
6.1.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Dužina uporedivih vremenskih serija (CC1)	16
6.1.2 Prekidi u vremenskim serijama	16
6.1.3 Ostali faktori, koji utiču na vremensku uporedivost	16
6.2 Geografska uporedivost.....	16

6.2.1	Uporedivost s ostalim članicama evropskog statističkog sistema.....	16
6.3	Desezoniranje.....	16
6.4	Skladnost između privremenih i konačnih podataka	16
6.4.1	Politika diseminacije privremenih podataka	16
6.4.2	<i>Pokazatelj kvaliteta – Skladnost između privremenih i konačnih podataka (CC2) .....</i>	<i>17</i>
6.4.3	<i>Razlozi za veće razlike između privremenih i konačnih podataka .....</i>	<i>17</i>
6.5	Skladnost s rezultatima referentnog istraživanja.....	17
6.5.1	Kratak opis referentnog istraživanja	17
6.5.2	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Skladnost sa referentnim podacima (CC3).....</i>	<i>17</i>
6.5.3	<i>Razlozi za veća odstupanja.....</i>	<i>17</i>
9	Troškovi i opterećenost ispitanika/izvještajnih jedinica.....	18
9.1	Troškovi istraživanja statističkog ureda	18
9.2	Opterećenost i troškovi ispitanika/izvještajnih jedinica	18
9.3	Mjere za smanjivanje troškova i opterećenosti	18
10	Povjerljivost, transparentnost i zaštita	18
10.1	Povjerljivost.....	18
10.2	Transparentnost	19
10.3	Zaštita	19
11	Zaključak.....	19

1 Uvod u statistički proces i njegove rezultate – Metodologija istraživanja

1.1 Namjena istraživanja

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine kroz istraživanja vezana za Godišnju statistiku usjeva koja se provode na nivou entitetskih statističkih institucija i u Brčko Distriktu obezbjeđuje godišnje podatke o zasijanim površinama, požnjevenim površinama, ukupnom prinosu i prinosu po jedinici površine za pojedine grupe usjeva i za pojedine usjeve. Predmet istraživanja su:

- Uzgoj i proizvodnja žitarica
- Uzgoj i proizvodnja industrijskog bilja
- Uzgoj i proizvodnja krmnog bilja
- Uzgoj i proizvodnja povrća, lubenica i dinja i jagoda
- Uzgoj i proizvodnja voća
- Uzgoj vinove loze i proizvodnja grožđa
- Ukupna obrađena/kultivirana površina pod usjevima
- Ukupna požnjevena površina pod usjevima
- Ukupna proizvodna površina pod stalnim zasadima
- Ukupna korištena poljoprivredna površina

Za sve navedeno podaci se prikupljaju na osnovu tabela 1, 2, 3 i 4 iz Regulative broj 543/2009 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 18 juna 2009 godine.

1.2 Pravni osnov i odgovornosti statističkih institucija

Statističko istraživanje o biljnoj proizvodnji se provodi na osnovu Statističkog programa Bosne i Hercegovine i entitetskih statističkih programa kao i Godišnjih planova rada statističkih institucija u Bosni i Hercegovini.

Istraživanje je zasnovano na preporukama, konceptima i definicijama koje su sadržane u Regulativi broj 543/2009 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 18 juna 2009 godine i u Regulativi broj 1166/2008 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 19 novembra 2008 godine. Na ovaj način se obezbjeđuje uporedivost podataka sa EU i međunarodnim standardima.

Istraživanje se provodi od strane entitetskih statističkih institucija : Federalni zavod za statistiku i Republički zavod za statistiku Republike Srpske na osnovu Zakona o statistici u Federaciji BiH („Službene novine F BiH, broj 63/03 i 9/09) i Zakona o statistici RS („Službeni glasnik RS“, broj 85/03). Provođenje istraživanja za područje Brčko Distrikta kao i kompilacija, agregiranje i međunarodno izvještavanje za nivo BiH je u nadležnosti Agencije za statistiku BiH u skladu sa Zakonom o statistici Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, broj 26/04 i 42/04). Istraživanje je zasnovano na Regulativi broj 543/2009 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 18 juna 2009 godine i na Regulativi broj 1166/2008 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 19 novembra 2008 godine.

Također, Agencija za Statistiku BiH je odgovorna za koordinaciju entitetskih zavoda, metodologiju te razmjenu podataka i dokumenata sa Eurostatom.

1.3 Jedinica posmatranja

Jedinice posmatranja odnosno izvještajne jedinice su:

- sva pravna lica koja su u Administrativnom registru poslovnih subjekata entitetskih statističkih zavoda prema klasifikaciji djelatnosti BiH razvrstana u djelatnost definisanu u području A – Poljoprivreda (dio biljna proizvodnja);

- sva pravna lica koja nisu razvrstana u poljoprivrednu djelatnost (dio biljna proizvodnja), ali imaju jedinice koje obavljaju poslove u biljnoj proizvodnji;
- svi obrtnici koji se bave biljnom proizvodnjom, registrovani u statističkim i administrativnim izvorima podataka
- sva fizička lica (porodična poljoprivredna gazdinstva) koja u okviru svojih djelatnosti sadrže biljnu proizvodnju, kao glavnu ili sporednu granu.

Izveštajna jedinica zadužena za porodična poljoprivredna gazdinstva je statistički procjenitelj.

1.4 Prikupljanje podataka

Što se tiče prikupljanja podataka za područje Brčko Distrikta ono se provodi izvještajnom metodom i obuhvata sva preduzeća/obrtnike i porodična poljoprivredna gazdinstva uključena u biljnu proizvodnju na teritoriji Bosne i Hercegovine. Podaci za pravna lica se prikupljaju na osnovu knjigovodstvene i druge evidencije dok se podaci za fizička lica prikupljaju metodom procjene od strane statističkih procjenitelja koji osim katastarskih podataka koriste i svoja sopstvena zapažanja na terenu kao i podatke iz prethodnih godina. Prikupljanje podataka se obavlja putem izvještajne metode uz korištenje sljedećih obrazaca: PO-21 (a, b) – Izvještaj o zasijanim površinama u jesenjoj sjetvi, PO-22 (a, b) – Izvještaj o površinama i zasadima na kraju proljetne sjetve, PO-32 (a, b) – Izvještaj o ostvarenim prinosima ranih usjeva i voća i očekivanim prinosima važnijih kasnih usjeva, PO-33 (a, b) – Izvještaj o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa i PO-34 (a, b) – Izvještaj o ostvarenim prinosima južnog voća i maslina. Podaci prikupljeni od strane entitetskih statističkih institucija se nakon dostave agregiraju i kompiliraju uz određene kontrole za nivo Bosne i Hercegovine.

1.5 Obuhvat

Godišnji izvještaji u okviru Statistike biljne proizvodnje se zasnivaju na potpunom obuhvatu svih posmatranih (izvještajnih) jedinica. Dakle obuhvaćena su sva preduzeća/obrtnici i porodična poljoprivredna gazdinstva koja se bave biljnom proizvodnjom na teritoriji Bosne i Hercegovine.

1.6 Definicije

Definicije koje se koriste u okviru Godišnje statistike usjeva i njihova objašnjenja:

Poljoprivredno gazdinstvo - Predstavlja samostalnu jedinicu u tehničkom i ekonomskom smislu, koja ima jedinstveno upravljanje i koja obavlja poljoprivredne djelatnosti, bilo da su takve primarne ili sekundarne djelatnosti gazdinstva.

Korišteno poljoprivredno zemljište - Predstavlja ukupnu površinu pod oranicama i baštama/vrtovima (povrtnjacima), stalnim travnim površinama (livadama i pašnjacima), stalnim zasadima (voćnjacima, vinogradima i rasadnicima) korištenu od strane gazdinstva.

Obrađena/Kultivirana površina - Podrazumjeva površinu koja odgovara ukupno zasijanoj površini, ali se nakon žetve isključuje uništena površina (prirodne katastrofe i dr.).

Žetvena godina - Podrazumjeva kalendarsku godinu u kojoj počinje žetva.

Žetvena površina - Podrazumjeva dio proizvodne površine koji je požnjeven. Ova površina može biti manja ili jednaka površini pod određenim usjevom.

Proizvodna površina - U vezi sa stalnim usjevima podrazumjeva površinu koja potencijalno može biti požnjevena u referentnoj žetvenoj godini. Ovdje se isključuju sve neproizvodne površine, kao što su novi zasadi koji još nisu počeli sa proizvodnjom.

Površina usjeva – Podrazumjeva površinu koja odgovara ukupno zasijanoj površini za proizvodnju (uzgoj) određenog usjeva tokom navedene godine.

Glavna površina - Date parcele podrazumjeva površinu gdje se parcela koristila samo jednom u toku vegetacijske godine i koja je jasno definisana tom namjenom. U slučaju jednogodišnje kulture odgovara zasijanoj površini, u slučaju stalnih usjeva odgovara ukupno zasađenoj površini, u slučaju uzastopnih usjeva odgovara površini na kojoj je usjev sa većom proizvodnom vrijednošću ili koji zauzima određenu površinu duži vremenski period nego ostali usjevi i u slučaju kombinovanih usjeva odgovara površini za svaki od usjeva.

Dobivena (žetvena) proizvodnja - Podrazumjeva proizvodnju uključujući gubitke na gazdinstvu (rasipanje), količine proizvoda potrošene direktno na gazdinstvu ili prodane količine proizvoda što je izraženo u osnovnim jedinicama težine proizvoda.

Prinos – Podrazumjeva žetvenu proizvodnju po jedinici obrađene/kultivirane površine.

Oranice i bašte/vrtovi - To je zemljište koje se redovno obrađuje (oranjem ili drugačije) i na kojima se po utvrđenom redu (plodoredu) zasijavaju usjevi. Usjevi se mogu smjenjivati svake godine, a mogu biti i višegodišnji usjevi. Ako se zemljište koristi za isti usjev, pet godina ili više, bez uklanjanja i zasijavanja novog usjeva, onda

se to zemljište ne smatra oranicom. Ovaj prag od 5 godina predstavlja razliku ove od trajnih zasada ili trajnih travnjaka.

Ugari - To su površine oranica i bašti/vrtova koje se ostavljaju za oparavak, najčešće tokom cijele poljoprivredne godine „na odmoru“ i obično su uključene u plodored.

Ugari mogu biti:

- Površina na kojoj nema usjeva
- Zemljišna površina sa spontanom prirodnim rastom bilja i može se koristiti za ishranu životinja ili se može preorati (crni ugar)
- Zemljišna površina koja se preore i zasije usjevima za tkz. zeleno đubrenje (zeleni ugar)

Ugar se ne treba miješati sa površinama sa naknadnim usjevima, stalnim travnjacima koji se više ne koriste za proizvodnju niti sa neiskorištenim poljoprivrednim zemljištem.

Voćnjaci - Površine s drvećem, grmovima i višegodišnjim biljkama bobičastog voća (osim jagoda, a uključujući citruse i maslinike) za proizvodnju voća. Voćnjaci mogu biti gustog sklopa, s minimalnim razmakom između drveća ili rijetkog sklopa, s velikim razmakom.

- Intenzivni voćnjaci su voćnjaci na kojima se primjenjuju agrotehničke mjere i koncipirani su tako da postoji razmak između stabala u redu i između redova
- Ekstenzivni voćnjaci su voćnjaci na kojima se ne primjenjuju agrotehničke mjere i nisu koncipirani kao intenzivni voćnjaci (razmak između stabala i redova stabala) i gdje se površina određuje gustoćom rasporeda stabala na određenoj površini (minimalno 100 stabala na 1 hektar površine ili maksimalno 10 metara razmaka između redova stabala).

Vinogradi - To su površine na kojima su zasađeni čokoti vinove loze u vezanom uzgoju. Plantažni vinogradi su oni zasadi u kojima se redovno primjenjuju agrotehničke mjere (obrada, njega, prskanje, i dr.). Obično su to zasadi na većim površinama sa određenim razmakom između čokota.

Livade - Livade su površine obrasle travom koje se redovno kose radi dobijanja sijena, odnosno koriste se za proizvodnju zeljaste krme prirodnim putem (samonikle kulture). Zajedno se iskazuju površine prirodnih i zasijanih livada.

Pašnjaci - Pašnjaci uključuju i grube pašnjake odnosno pašnjake za oskudnu ispašu i to su površine na kojima raste trava, trnje, grmlje i sl. I koje isključivo služe za ispašu stoke. Zajedno se iskazuju nizijski i planinski pašnjaci.

Vina - Koncept kvalitetnih vina u EU se temelji na Geografskom porijeklu odnosno na kvalitetnim vinima proizvedenim u određenoj regiji (*GI* – geographical indication). Dakle nova

klasifikacija se zasniva na kvalitetnim vinima (*GI*) i ostalim vinima. Nadalje se kvalitetna vina (*GI*) dijele na vina sa zaštićenom oznakom porijekla (*PDO* - protected designation of origin) i na vina sa zaštićenom geografskom oznakom (*PGI* - protected geographical indication).

PDO – Vina sa zaštićenom oznakom porijekla se vežu za ime određene regije, za specifična mjesta pa i države u iznimnim slučajevima i u skladu su sa sljedećim zahtjevima:

- Svoj kvalitet i karakteristike zasnivaju u osnovi ili isključivo na određenom geografskom okruženju, uključujući prirodne i ljudske faktore.
- Grožđe od kojeg se ovo vino proizvodi dolazi isključivo iz ovog geografskog područja.
- Proizvodnja se odvija u ovom geografskom području.
- Dobija se od sorti vinove loze koje pripadaju vrsti *Vitis vinifera*.

PGI – Vina sa zaštićenom geografskom oznakom svoju oznaku vežu za određenu regiju, mjesto ili u iznimnim slučajevima državu i u skladu su sa sljedećim zahtjevima:

- Posjeduju određeni kvalitet, ugled ili druge karakteristike koje se pripisuju određenom geografskom porijeklu.
- Najmanje 85% grožđa koje se koristi za ova vina dolaze isključivo iz određenog geografskog područja.
- Proizvodnja se odvija u ovom geografskom području.
- Dobija se od sorti vinove loze koje pripadaju vrsti *Vitis vinifera* ili od sorti dobijenih križanjem vrste *Vitis vinifera* i drugih vrsta roda *Vitis*.

Rasadnici - Rasadnici mogu biti:

- Rasadnici vinove loze
- Rasadnici stabala voća i bobičastog voća
- Rasadnici ukrasnog bilja
- Komercijalni rasadnici šumskog drveća. Ovdje se isključuju rasadnici koji su vlasništvo gazdinstava i koji se nalaze u šumi, a uključuju rasadnici koji nisu komercijalni, vlasništvo su gazdinstava i nalaze se izvan šume.
- Rasadnici drveća i grmova za vrtove, parkove, itd...

Usjevi pod staklenicima ili visokim (pristupačnim) pokrivačem – Podrazumjeva usjeve koji su cijelo razdoblje rasta ili njegov dominantni dio pokriveni sa staklenicima sa fiksnim ili mobilnim visokim pokrivačem (staklo ili plastika). Ovo isključuje nisku pokrivnu zaštitu ili tunele koji nisu pristupačni za čovjeka. Površina pod usjevima koji se djelomično uzgajaju pod staklenicima, a djelomično na otvorenom se izražava kao površina pod staklenikom, izuzev perioda u staklenicima koji je izuzetno ograničenog trajanja.

1.7 Obrada podataka

Obrada podataka koji se prikupljaju, a vezano za Godišnju statistiku usjeva se radi na način da se prvo uradi kontrola podataka poređenjem istih sa prethodnom godinom i to na nivou preduzeća i općine za koju se rade procjene u okviru biljne proizvodnje. Procjenitelji mogu koristiti još i katastarske podatke, svoja sopstvena zapažanja kao i podatke iz prethodnih perioda da bi se napravila dobra procjena i izbjegla velika variranja u vrijednostima. Nakon toga u Agenciji za statistiku BiH se u bazu unose podaci i radi se dodatna logička i matematička kontrola istih. U slučaju pojave većih variranja u vrijednostima obavlja se telefonski razgovor sa entitetskim statističkim institucijama i podružnicom Agencije za statistiku BiH u Brčko Distriktu da bi se dobile što bolje informacije o podacima.

1.8 Objavljivanje rezultata

Rezultati istraživanja u Godišnjoj statistici usjeva se objavljuju kao konačni rezultati – bez prethodnih rezultata i to za nivo Bosne i Hercegovine.

Agencija za statistiku BiH priprema saopštenja za javnost u svrhu diseminiranja i komentiranja referentnih godišnjih indeksa za prethodnu godinu, na nivou BiH.

- Zasijane površine i zasadi na kraju proljetne sjetve se publikuju 20.08. tekuće godine i odnose se na zasijane površine po pojedinim usjevima kao i na ukupne zasijane površine prema načinu korištenja (po pojedinim grupama usjeva). Grafikonom je prikazano procentualno učešće pojedinih grupa usjeva u ukupno zasijanoj površini.
- Požnjevena površina, ukupna proizvodnja i prinos važnijih usjeva se publikuje 20.01. tekuće godine i odnosi se na žetvenu površinu po pojedinim usjevima (u hektarima), njihovu ukupnu proizvodnju i njihov prinos po jedinici površine. Osim toga publikuju se i podaci o ukupnim oraničnim površinama u BiH prema načinu korištenja. Grafikon se odnosi na ukupnu proizvodnju pojedinih vrsta voća i grožđa.
- Proizvodnja voća i grožđa se publikuje 20.03. tekuće godine i daje uvid u ukupnu proizvodnju voća po pojedinim vrstama kao i ukupnu proizvodnju grožđa odnosno prinos po stablu i čokotu. Grafikoni se odnose na ukupne zasijane površine prema grupama usjeva kao i na ukupne oranične površine prema načinu korištenja.

1.9 Ključne varijable

- zasijane površine po pojedinim vrstama usjeva
- požnjevene površine po pojedinim vrstama usjeva
- ukupna proizvodnja po pojedinim vrstama usjeva
- prinos po jedinici površine po pojedinim vrstama usjeva
- broj rodni stabala po pojedinim vrstama voća
- broj rodni čokota vinove loze
- prinos po stablu sposobnom za rod
- prinos po čokotu sposobnom za rod
- ukupne oranične površine prema načinu korištenja
- ukupno korištene oranične površine

1.10 Ključne statistike

- godišnji indeksi promjena u zasijanim i požnjevenim površinama (po pojedinim vrstama usjeva) u odnosu na prethodnu godinu
- godišnji indeksi promjena u ukupnoj proizvodnji i prinosu po jedinici površine (po pojedinim vrstama usjeva) u odnosu na prethodnu godinu
- godišnji indeksi promjena broja rodni stabala (po pojedinim vrstama voća) i broja rodni čokota vinove loze u odnosu na prethodnu godinu
- statistički podaci koji se odnose na promjene nastale u korištenju ukupnih oraničnih površina

1.11 Upitnik

Upitnici koji se koriste za prikupljanje podataka su sljedeći:

PO-21 (a, b) – Izvještaj o zasijanim površinama u jesenjoj sjetvi,

PO-22 (a, b) – Izvještaj o površinama i zasadima na kraju proljetne sjetve,

PO-32 (a, b) – Izvještaj o ostvarenim prinosima ranih usjeva i voća i očekivanim prinosima važnijih kasnih usjeva,

PO-33 (a, b) – Izvještaj o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa i

PO-34 (a, b) – Izvještaj o ostvarenim prinosima južnog voća i maslina.

Postoje po dvije varijante za svaki upitnik sa oznakom (a) ili oznakom (b) ovisno od toga da li se radi o pravnom licu ili općini za koju se radi procjena.

Upitnici nisu trenutno objavljeni na www.bhas.ba

1.12 Kontakt informacije

Naziv institucije: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
 Adresa institucije: Zelenih Beretki br. 26, 71000 Sarajevo, BIH
 Ime i prezime odgovornog lica: Fuad Bahtanović i Fahrudin Subotić
 Telefon: +387 33 911 928 i +387 33 911 964
 Fax: +387 33 220 622
 E-mail: fuad.bahtanovic@bhas.ba i fahrudin.subotic@bhas.ba

Ostale institucije uključene u proces prikupljanja podataka iz oblasti Godišnje statistike usjeva su Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine i Republički zavod za statistiku Republike Srpske

2 Relevantnost

2.1 Za sve statističke procese

Godišnja statistika usjeva se bazira na međunarodno uporedivim metodološkim osnovama, odnosno konceptima i definicijama u Regulativi broj 543/2009 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 18 juna 2009 godine i u Regulativi broj 1166/2008 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 19 novembra 2008 godine. Veći dio zahtjeva iz tih regulativa je ispoštovan, a razlog za ne prikupljanje određenih podataka je nedostatak strukturalnih podataka (Popis poljoprivrede).

Podaci Godišnje statistike usjeva kao primarni zadatak imaju izvještavanje Eurostat-a o svim relevantnim pokazateljima u okviru ove statističke oblasti, a koriste se i za potrebe Statistike nacionalnih računa i Statistike ekonomskih računa u poljoprivredi. Pored velikog broja korisnika izvan BiH kao što su FAO, UNCCD, GTZ, itd., podaci se koriste i za potrebe domaćih institucija, kako na državnom tako i na entitetskom nivou kao i za potrebe pravnih i fizičkih lica.

2.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa raspoloživih ESS statistika (R1)

Tabela 1. - Usjevi sa oranica (Regulativa broj 543/2009): prikuplja podatke o ukupno zasijanim površinama i ukupnom prinosu po pojedinim usjevima na oranicama. R1=100%

Tabela 2. - Povrće, dinje, lubenice i jagode (Regulativa broj 543/2009): prikuplja podatke o ukupno požnjevenoj površini i ukupnoj proizvodnji po pojedinim usjevima. R1= 80%

Tabela 3. - Stalni zasadi (Regulativa broj 543/2009): prikuplja podatke o ukupnoj proizvodnoj površini i ukupnoj proizvodnji voća i južnog voća, grožđa i maslina. R1=50%

Tabela 4. – Korišteno poljoprivredno zemljište (Regulativa broj 543/2009): prikuplja podatke o ukupno korištenoj poljoprivrednoj površini i odnosi se na glavnu površinu. R1=70%

3 Tačnost

3.1 Uzoračke greške

3.1.1 Greška uzorkovanja – Pokazatelj kvaliteta i učinka - Koeficijent varijacije (A1)

Obzirom da se u okviru Godišnje statistike usjeva radi o punom obuhvatu kada su u pitanju pravna lica i o procjenama za nivoe općina to greška uzorkovanja nije relevantna.

3.1.2 *Objašnjenja*

Pogledati 3.1.1

3.1.3 *Aktivnosti za smanjenje grešaka uzorkovanja*

Pogledati 3.1.1

3.2 **Neuzoračke greške**

3.2.1 *Greške obuhvata*

Greške obuhvata se rjeđe javljaju i moguće su onda kada nije urađeno ažuriranje Registra poslovnih subjekata i onda kada podaci o porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima i poljoprivrednim kapacitetima kojima raspolažu nisu adekvatno evidentirani u općinskim službama. Također i neažurirani katastarski podaci i kompleksnost sistema poljoprivrede na nivou Bosne i Hercegovine čine opterećavajući faktor za korištenje administrativnih izvora podataka.

3.2.1.1 *Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa prekomjernog obuhvata (A2)*

3.2.1.2 *Greška nedovoljnog obuhvata*

Ne postoje greške nedovoljnog obuhvata izvještajnih jedinica.

3.2.1.3 *Mjere za smanjenje grešaka obuhvata*

Blagovremeno ažuriranje Registara u statističkim institucijama (pravna lica) i evidencija koje se nalaze u općinskim službama (fizička lica - porodična poljoprivredna gazdinstva).

3.2.2 **Greške mjerenja**

3.2.2.1 *Kontrole za otkrivanje grešaka mjerenja*

Za podatke Brčko Distrikta kontrola podataka se bazira na logičkim kontrolama nakon pregleda popunjenih upitnika i praćenja konzistentnosti podataka i usklađenosti sa dostupnim podacima administrativnih izvora na nivou Brčko Distrikta. Nakon toga se pri unosu podataka u bazu za unos i obradu u Agenciji za statistiku BiH, a koji su pristigli iz entitetskih statističkih institucija i Brčko Distrikta vrši logička i matematička kontrola istih. I u ovom slučaju se pazi na konzistentnost i usklađenost podataka tako da svako veće odstupanje se dodatno provjerama matematičkim putem ili upitom ka entitetskim statističkim institucijama.

3.2.2.2 *Razlozi za nastanak grešaka mjerenja*

Oni mogu biti:

- Nezainteresovanost izvještajnih jedinica
- Greške prilikom upisivanja podataka u upitnik i u izvještajne tabele
- Nerazumjevanje metodologije statističkog istraživanja od strane izvještajnih jedinica
- Greške prilikom unosa podataka u bazu za unos i obradu podataka

3.2.2.3 *Postupanje u slučaju grešaka mjerenja*

Nakon što se uoči greška u fazi prikupljanja podataka (Brčko Distrikt), osoba zadužena za to statističko istraživanje (metodolog) ovisno o prirodi greške istu ispravlja ili kontaktira izvještajnu jedinicu radi dalje korekcije podataka. Greške koje se mogu uočiti u izvještajnim tabelama koje se od strane entitetskih statističkih institucija šalju Agenciji za statistiku BiH se u najvećem broju slučajeva rješavaju kontaktiranjem metodologa odnosno odgovornih osoba za ova istraživanja na entitetskom nivou. U ovoj fazi je značajno da se na osnovu svih podataka u upitniku ili

izvještajnoj tabeli i podataka iz prethodnih perioda konstatuje priroda i veličina greške da bi se moglo reagovati na adekvatan način i uraditi korekciju iste.

3.2.2.4 *Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa editovanja/uređivanja podataka (A3)*

Eventualne greške pri snimanju i unosu se ispravljaju prije izračunavanja indeksa na godišnjem nivou tako da je pojava naknadne korekcije podataka vrlo mala.

3.2.2.5 *Mjere za smanjenje broja grešaka mjerenja*

Metodologija prikupljanja i obrade podataka odnosno uputstva koja se šalju izvještajnim jedinicama uz upitnike je najosnovniji sredstvo za smanjenje grešaka. Eventualne nedoumice i izmjene metodologije se mogu objasniti od strane metodologa na državnom i entitetskom nivou (putem sastanaka i kontakta sa izvještajnim jedinicama) čime se onemogućuje pogrešna interpretacija metodologije.

3.2.3 *Greške neodgovora*

3.2.3.1 *Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa neodziva/neodgovora izvještajne jedinice (A4)*

U posmatranom periodu odnosno referentnoj 2013 godini nije evidentiran niti jedan neodgovor niti jedne od izvještajnih jedinica koje su uključene u biljnu proizvodnju i koje obezbjeđuju podatke o Godišnjoj statistici usjeva.

3.2.3.2 *Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa neodziva/neodgovora varijable (A5)*

Ovdje se moraju uzeti u obzir i usjevi koji se nalaze na veoma malim površinama tako da njihova pojava često varira iz godine u godinu što se ne može konkretno vezati za neodgovor na varijablu. Proces evidencije neodgovora na pojedine varijable nije implementiran ni u aplikaciji za unos i obradu podataka.

3.2.3.3 *Postupci u slučaju neodgovora*

Najčešće se uspostavlja kontakt sa izvještajnom jedinicom u slučaju izostanka pojedinih podataka ili cijelog izvještaja (upitnika). Ako izvještajna jedinica ni tada nije popunila nedostajuće podatke onda postoji mogućnost imputacije podataka i to na način da se koriste podaci od dostupnih administrativnih izvora, podaci iz drugih statističkih područja kao i podaci koji se prate u vremenskim serijama.

3.2.3.4 *Postupci za smanjenje stope neodgovora*

- Kontaktiranje izvještajne jedinice, ako je potrebno i u više navrata sa izborom načina prikupljanja podataka (pošta, telefon, e-mail)
- Dodatna metodološka pojašnjenja koja se odnose na pojedine varijable
- Pomjeranje rokova za dostavu podataka u skladu sa raspoloživošću izvještajne jedinice
- Kontaktiranje i drugih potencijalnih administrativnih izvora nedostajućih podataka

3.2.3.5 *Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa imputiranih podataka (A6)*

3.2.3.6 *Pokazatelj kvaliteta i učinka - Broj učinjenih grešaka, prema vrsti (A7)*

Eventualne greške pri snimanju i unosu se ispravljaju prije izračunavanja indeksa na godišnjem nivou tako da je pojava naknadne korekcije podataka vrlo mala.

3.2.3.7 *Pokazatelj kvaliteta i učinka - Prosječna veličina revizije (A8)*

Nije poduzimana revizija podataka za ovo istraživanje.

4 Pravovremenost i tačnost objave

4.1 Pravovremenost objave

4.1.1 *Pokazatelj kvaliteta i učinka - Pravovremenost prvih rezultata (T1)*

Pravovremenost prve objave rezultata istraživanja u okviru Godišnje statistike usjeva je određena kao razlika između datuma prve objave i kraja referentnog razdoblja, međutim u našem slučaju ona ovisi o objavi rezultata na entitetskom nivou što se može vidjeti u sljedećoj tabeli:

Tabela objave prvih - konačnih rezultata u 2013 godini.

Broj	Naziv saopštenja	Referentni period	Datum objave	T1
1	Zasijane površine i zasadi na kraju proljetne	31. maj	20. august	T+81
2	Požnjevena površina, ukupna proizvodnja i prinos važnijih usjeva	10. novembar	20. januar	T+71
3	Proizvodnja voća i grožđa u 2013. godini	15. januar	20. mart	T+64

4.1.2 *Pokazatelj kvaliteta i učinka - Pravovremenost konačnih rezultata (T2)*

Prvi rezultati iz Godišnje statistike usjeva su ujedno i konačni podaci.

4.2 Tačnost objave

4.2.1 *Pokazatelj kvaliteta i učinka - Tačnost objave (T3)*

Tabela: Tačnost – aktuelnost objave rezultata u 2013. godini

Broj	Naziv saopštenja	Najavljeni datum objave	Stvarni datum objave	T3
1	Zasijane površine i zasadi na kraju proljetne	20. august	20. august	T+0
2	Požnjevena površina, ukupna proizvodnja i prinos važnijih usjeva	20. januar	20. januar	T+0
3	Proizvodnja voća i grožđa u 2013. godini	20. mart	20. mart	T+0

Nije bilo odstupanja između najavljenog datuma u godišnjem kalendaru publikovanja i stvarnog datuma objave, osim u posebnim slučajevima kada se publikovanje odgađa.

4.3 Razlozi za veća kašnjenja i mjere za poboljšanje pravovremenosti i tačnosti objave

Razloga za kašnjenje nema osim kao što je navedeno u slučaju neradnih dana i tada se objavljuvanje pomjera za naredni ili sljedeći dan. Vrlo je važno u kalendaru publikovanja tačno navesti datum objave podataka Godišnje statistike usjeva, vodeći računa o neradnim danima odnosno praznicima.

5 Dostupnost i jasnoća

5.1 Dostupnost

5.1.1 Kanali diseminacije

Pri objavljivanju rezultata provedene Godišnje statistike usjeva korišteni su sljedeći diseminacijski kanali:

Broj	Kanali diseminacije	Korišteno
1	Web stranica – internet objava	DA
2	Pisani zahtjevi korisnika po njihovoj specifikaciji	DA
3	Podaci koji se objavljuju putem telefona	NE
4	Digitalni mediji (CD, diskete, itd ..)	NE
5	Podaci predstavljeni na novinarskoj konferenciji	DA
6	Tematski bilten	DA
7	Posebne printane publikacije	DA
8	Baze, dostupne spoljnim korisnicima	NE
9	Statistički zaštićeni mikropodaci	DA

5.1.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa korištenih kanala diseminacije (AC1)

Stopa korištenih kanala diseminacije rezultata je AC1=56%.

5.1.3 Načini diseminacije

Pri objavljivanju rezultata provedene Godišnje statistike usjeva korišteni su sljedeći načini diseminacije:

Broj	Načini diseminacije	Korišteno
1	Web stranica – internet objava	DA
2	Web stranice ostalih institucija	DA
3	Web stranice međunarodnih organizacija	NE
4	Tematske Web stranice (npr.popis stanovništva)	NE
5	Pisani zahtjevi	DA
6	Telefonsko posredovanje	DA
7	Digitalni mediji (CD, diskete, itd ..)	DA
8	Podaci predstavljeni na novinarskoj konferenciji	DA
9	Godišnjak	DA
10	BiH u brojkama	DA
11	Prva objava – priopćenje	DA
12	Tematski bilten	DA
13	Posebne publikacije	NE
14	Publikacije Eurostata	DA
15	Publikacije ostalih međunarodnih organizacija (OECD, IMF)	NE
16	Baze podataka, namijenjene za internu upotrebu	DA
17	Baze, dostupne spoljnim korisnicima	NE

5.1.4 Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa korištenih načina diseminacije (AC2)

Stopa korištenih kanala diseminacije rezultata je AC2=71%.

5.1.5 Pokazatelj kvaliteta i učinka – Broj pristupa on-line bazi podataka (AC3)

Ovaj pokazatelj bi se trebao razvijati u saradnji sa Sektorom IT-ja, kada se razviju baze podataka vezano za Godišnju statistiku usjeva odnosno on-line pristup istim.

5.2 Jasnoća

5.2.1 Printane publikacije i internetska objava

- Saopštenje - Zasijane površine i zasadi na kraju proljetne sjetve (2012/2013)
- Saopštenje - Požnjevena površina, ukupna proizvodnja i prinos važnijih usjeva, 2013
- Saopštenje - Proizvodnja voća i grožđa u 2013 godini
- Publikacija - BiH u brojkama, u dijelu koji se odnosi na Godišnju statistiku usjeva.
- Publikacija – Poljoprivredna proizvodnja u Brčko Distriktu BiH (višegodišnja)
- Bilten – Statistički podaci Brčko Distrikta BiH (mjesečno)

5.2.1.1 Diseminirani rezultati

Rezultati Godišnje statistike usjeva prikazani su u obliku apsolutnih vrijednosti i jedinice mjere koje su primjenjene su: hektar (ha), tona (t), kilogram (kg), broj stabala i čokota. Objavljuju se i indeksi u odnosu na prethodnu godinu, a rezultati se publikuju sa tabelama i pratećim grafikonima.

5.2.1.2 Nivo (detaljnost) diseminacije

Podaci se objavljuju za nivo Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta.

5.2.1.3 Metapodaci

Referentna Metadata - ESMS: Kontakt (organizacija, organizacijska jedinica, mail adresa); Metadata ažuriranje - datumi; Statistička prezentacija (opis podataka, klasifikacijski sistem, sektorska pokrivenost, statistički koncepti i definicije, statistička jedinica, statistička populacija, referentno područje, vremenska pokrivenost, bazni period); Jedinica mjere; Referentni period; Institucionalni mandat (pravni akti i drugi sporazumi, davanje podataka);

Povjerljivost (povjerljivost – politika, povjerljivost – obrada podataka); Politika publikovanja (kalendar publikovanja, kalendar pristupa publikacijama, pristup korisnika); Učestalost diseminacije; Format diseminacije (saopćenja – vijesti, publikacije, on-line baza podataka, pristup Micro-podacima, ostalo); Dostupnost dokumentacije (metodološka dokumentacija, dokumentacija kvaliteta); Menadžment kvaliteta (osiguranje kvaliteta, procjene kvaliteta); Relevantnost (korisničke potrebe, zadovoljstvo korisnika, potpunost); Tačnost i pouzdanost (ukupna tačnost, uzoračka greška, neuzoračka greška - a) greška obuhvata - b) greška mjerenja - c) greška obrade - d) greška neodgovora); Pravovremenost i tačnost objave (pravovremenost, tačnost objave); Uporedivost (uporedivost – geografska, uporedivost – vremenska); Koherentnost (koherentnost – međudomenska, koherentnost sa npr. statistikom stanovništva, koherentnost sa npr. procjenom zaposlenosti u nacionalnim računima, koherentnost sa procjenom zaposlenosti koje potiču iz posl. istraživanja, koherentnost – interna); Troškovi i opterećenost; Revizija podataka (revizija podataka – politika, revizija podataka – praksa); Statistička obrada (izvori podataka, učestalost prikupljanja podataka, prikupljanje podataka, provjera valjanosti podataka, kompilacija podataka, podešavanje).

5.2.1.4 Mjere za poboljšanje jasnoće diseminiranih rezultata

Podaci koji se mogu naći na novoj stranici BHAS-a su jasno prikazani sa pratećim tabelama i grafikonima kako bi se omogućilo korisnicima da analiziraju i upotrebljavaju podatke na najoptimalniji način.

5.2.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa kompletnosti meta podataka (AC4)

Ukupan broj korištenih metadodata elemenata iz preporučene Referentne ESMS je 55. Broj raspoloživih metadodata elemenata u Godišnjoj statistici usjeva iznosi 46. Znači, stopa kompletnosti metapodataka za Godišnju statistiku usjeva je 84 % (46/55x100).

6 Uporedivost i skladnost

6.1 Vremenska uporedivost

6.1.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Dužina uporedivih vremenskih serija (CC1)

Podaci o kretanjima u okviru Godišnje statistike usjeva u Bosni i Hercegovini se prikupljaju od 1998 godine. Podaci Godišnje statistike usjeva su dostupni od 2001 godine i uporedive serije podataka se mogu dobiti u periodu od 2001 godine do danas.

6.1.2 Prekidi u vremenskim serijama

U Godišnjoj statistici usjeva nije bilo prekida vremenskih serija izuzev određenih varijacija u podacima kod pojedinih vrsta usjeva koji se gaje na malim zasijanim površinama. Kod ovih usjeva se dešava da ih u toku jedne sjetvene godine ima, a da već u narednoj ih nema kako zbog zahtjeva tržišta tako i zbog nezainteresovanosti poljoprivrednih proizvođača za ovim vrstama usjeva.

6.1.3 Ostali faktori, koji utiču na vremensku uporedivost

Nije bilo faktora od značaja koji bi utjecali na vremensku uporedivost osim već pomenutog slučaja usjeva na malim površinama.

6.2 Geografska uporedivost

6.2.1 Uporedivost s ostalim članicama evropskog statističkog sistema

Podaci kojima se raspolaže u okviru Godišnje statistike usjeva nisu u potpunosti uporedivi sa podacima ostalih članica Evropskog statističkog sistema što je uzrokovano nedostatkom strukturalnih podataka kako za entitetski nivo i novo Brčko Distrikta tako i za nivo Bosne i Hercegovine. Naime radi se o nedostatku podataka o proizvodnim površinama za voćnjake odnosno maslinike i vinograde, a još uvijek se dio podataka oslanja na procjene na općinskom nivou.

Postoje i dokumenti na nivou EU koji uređuju harmoniziran pristup pojedinim dijelovima metodologije i to su: Regulativa broj 543/2009 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 18 juna 2009 godine, Regulativa broj 1166/2008 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 19 novembra 2008 godine i Uredba Komisije broj 1200/2009 od 30 novembra 2009.

6.3 Desezoniranje

Podaci o Godišnjoj statistici usjeva u proteklim godinama nisu desezonirani.

6.4 Skladnost između privremenih i konačnih podataka

6.4.1 Politika diseminacije privremenih podataka

Pri iskazivanju rezultata Godišnje statistike usjeva u BiH ne koristimo politiku diseminacije privremenih podataka ovog istraživanja.

6.4.2 Pokazatelj kvaliteta – Skladnost između privremenih i konačnih podataka (CC2)

Podaci Godišnje statistike usjeva se diseminiraju kao konačni podaci.

6.4.3 Razlozi za veće razlike između privremenih i konačnih podataka

Ne postoje razlike između privremenih i konačnih podataka, jer su prvi rezultati ujedno i konačni.

6.5 Skladnost s rezultatima referentnog istraživanja

6.5.1 Kratak opis referentnog istraživanja

Ne provodi se nijedno referentno istraživanje, a što se tiče administrativnih izvora podataka još uvijek nije dovoljno razvijena među-institucionalna saradnja statističkih institucija i institucija na entitetskom i državnom nivou koje su uključene u proces biljne proizvodnje.

6.5.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Skladnost sa referentnim podacima (CC3)

Skladnost sa referentnim podacima nije moguća jer - ne provodi se nijedno referentno istraživanje, a što se tiče administrativnih izvora podataka još uvijek nije dovoljno razvijena među-institucionalna saradnja statističkih institucija i institucija na entitetskom i državnom nivou koje su uključene u proces biljne proizvodnje.

6.5.3 Razlozi za veća odstupanja

Razloge za veća odstupanja nije moguće navoditi jer - ne provodi se nijedno referentno istraživanje, a što se tiče administrativnih izvora podataka još uvijek nije dovoljno razvijena među-institucionalna saradnja statističkih institucija i institucija na entitetskom i državnom nivou koje su uključene u proces biljne proizvodnje.

7 Ustupci – kompromisi između izlaznih komponenti kvaliteta

Nijedan trade-offs (ustupak između izlaznih komponenti kvaliteta) nije analiziran u Godišnjoj statistici usjeva.

8 Procjena korisničkih potreba i percepcija korisnika

Učestali zahtjevi korisnika su zadovoljeni na način da se uz publikaciju vezanu za određeno istraživanje u okviru Godišnje statistike usjeva nalazi i tabela sa cjelokupnom serijom indeksa kao i pratećih grafikona. Kako bi se olakšala interpretacija podataka svako saopštenje sadrži i kratak komentar i metodološka uputstva.

8.1 Klasificiranje i razumijevanje korisnika

Prvenstveno se kao ključni korisnici Godišnje statistike usjeva na nivou BiH navode institucionalne organizacije poput državnih institucija BiH, entitetskih institucija, institucija Brčko Distrikta. Osim toga Agencija za statistiku BiH održava redovne kontakte sa visoko školskim ustanovama i korisnicima (privatni i društveni sektor) kojima se na upit dostavljaju svi traženi podaci o Godišnjoj statistici usjeva, a koji se ne podliježu obavezi zaštite podataka. Nadalje korisnici ovih podataka su i strane institucije kao što su ambasade i konzularna predstavništva, mnoge inostrane organizacije koje posluju na teritoriji BiH, zatim međunarodne i Evropske institucije i organizacije koje su uključene u proces prikupljanja i obrade ovih podataka kao što su to EUROSTAT, FAO, UNCCD, GTZ, itd.

8.2. Mjerenje percepcija i zadovoljstva korisnika

Zadovoljstvo korisnika se uglavnom prati putem učestalosti zahtjeva i molbi upućenih BHAS-u u smislu učestalosti ponavljanja istovrsnih zahtjeva za pokazateljima koji se potom uvrštavaju u samo saopštenje ukoliko se zahtjevi smatraju opravdanim i ukoliko se ne radi o podacima koje smo dužni zaštititi.

8.2.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Indeks zadovoljstva korisnika (US1)

Ne obavlja se posebno istraživanje zadovoljstva korisnika statističkih podataka Godišnje statistike usjeva.

8.2.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka – Vrijeme proteklo od zadnjeg istraživanja zadovoljstva korisnika (US2)

Ne obavlja se posebno istraživanje zadovoljstva korisnika statističkih podataka Godišnje statistike usjeva.

9 Troškovi i opterećenost ispitanika/izvještajnih jedinica

9.1 Troškovi istraživanja statističkog ureda

9.1.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka – Godišnji operativni troškovi, prosjek prema glavnim troškovnim komponentama (PCR1)

Troškovi Agencije za statistiku BiH po pitanju Godišnje statistike usjeva u okviru koje postoji pet istraživanja nisu raspoloživi.

9.2 Opterećenost i troškovi ispitanika/izvještajnih jedinica

9.2.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka – Godišnje opterećenje ispitanika u satima i/ili finansijskim pokazateljima (PCR2)

Troškovi i opterećenost izvještajnih jedinica su neznatni. Za Brčko Distrikt se koriste upitnici za izvještajne jedinice dok se za podatke sa entitetskog nivoa koriste izvještajne tabele koje se službeno šalju elektronskom poštom što smanjuje troškove i opterećenje svih učesnika u Godišnjoj statistici usjeva.

9.3 Mjere za smanjivanje troškova i opterećenosti

Zbog neznatne opterećenosti i nepostojanja troškova izvještajnih jedinica, ne poduzimaju se nikakve mjere smanjenja troškova. Za podružnicu Agencije za statistiku BiH u Brčko Distriktu bi najoptimalnije rješenje bilo korištenje administrativnih izvora podataka.

10 Povjerljivost, transparentnost i zaštita

10.1 Povjerljivost

Povjerljivost statističkih podataka je zahtjevana zakonom a osoblje koje provodi statističko istraživanje ima po istom pravnom osnovu obavezu zaštite povjerljivosti. Tako se u članu 27. Zakona o statistici BiH navodi da »Prilikom prikupljanja, obrade, dostave i distribucije statističkih podataka Bosne i Hercegovine, nadležni organi, uključujući organe na entitetskom nivou, poduzimaju sve mjere organizacione, regulatorne, administrativne i tehničke prirode koje su potrebne da se zaštiti povjerljivost podataka od nedozvoljenog pristupa, objavljivanja i korištenja«, a u članu 28. istog Zakona se kaže » Osobe koje prilikom obavljanja svojih poslova imaju pristup povjerljivim podacima moraju se pridržavati odredbi ovog zakona i nakon što prestanu obavljati svoje funkcije«.

Takođe, u dokumentu »Pravilnik o zaštiti statističkih podataka u Agenciji za statistiku« navedene su procedure za osiguranje povjerljivosti za vrijeme prikupljanja, obrade i diseminacije – što uključuje, protokole za osiguranje individualnih podataka kojima se ima pristup, pravila za definiranje povjerljivih ćelija u izlaznim tabelama i procedure za otkrivanje i prevenciju naknadnih razotkrivanja, kao i pristup mikropodacima za istraživačke namjene spoljnim korisnicima.

10.2 Transparentnost

Korisnici su upoznati sa načinom korištenja podataka iz Godišnje statistike usjeva. Ako su uočene određene greške u publikacijama onda će iste biti korigovane i u okviru publikacije će to biti jasno naznačeno.

10.3 Zaštita

Podaci koji se daju u ovom istraživanju koriste se isključivo u statističke svrhe i neće se objavljivati kao pojedinačni. Zaštita individualnih podataka je regulisana Zakonom o statistici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04), Zakonom o o statistici u Federaciji BiH („Službene novine F BiH, broj 63/03 i 9/09), Zakonom o statistici RS („Službeni glasnik RS“, broj 85/03) i Zakonom o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“ broj: 49/06).

11 Zaključak

Plan Agencije za statistiku BiH je da u narednom periodu radi na usaglašavanju legislative za Popis poljoprivrede kako bi se dobili strukturalni podaci i započela istraživanja na bazi uzorka. Ovim bi se završilo sa dosadašnjom praksom procjenjivanja od strane općinskih procjenitelja. Osim ovoga planira se i obrada podataka iz Popisa stanovništva i domaćinstava i kreira uzorak za određena istraživanja vezana za Godišnju statistiku usjeva odnosno kreira i adresar porodičnih poljoprivrednih gazdinstava. Poboljšanom među-institucionalnom saradnjom bi se u budućnosti obezbjedio dovoljan broj pouzdanih administrativnih izvora podataka.